

ZADANIA ZO SLOVENSKEHO JAZYKA

- Charakterizujte životopis. Určte, aký druh životopisu je uvedený v ukážke č. 1. Vysvetlite čím sa odlišuje beletrizovaný životopis od štruktúrovaného. Napíšte vlastný štruktúrovaný životopis.
- Charakterizujte prídavné mená, ich delenie. Odôvodnite pravopis *i/y, í/ý* v prípone vzoru *pekný*. Vyhľadajte v ukážke č. 3 prídavné mená, ktoré sa skloňujú podľa zadaného vzoru.
- Definujte pojmy fonetika, fonológia, ortoepia a ortografia. Vymenujte výslovnostné štýly.
- Uvedte spôsoby tvorenia slov v slovenčine a vysvetlite, čo je univerbizácia a multiverbizácia. Vysvetlite, akými spôsobmi vznikli slová – *zemeguľa, prepočítať*.
- Charakterizujte úvahu a uvedte, aké sú jej výrazové prostriedky i kompozícia. Porovnajete úvahu s výkladom, vysvetlite základný rozdiel medzi útvarmi na základe špecifického textu č. 1 a 2. O čom uvažuje Hamlet v ukážke č. 1?
- Charakterizujte rečnícky štýl, jeho žánre a vysvetlite kompozíciu a štylizáciu rečníckeho prejavu.
- Definujte rozprávací slohový postup a rozprávanie ako slohový útvar. Vysvetlite pásmo rozprávača a pásmo postáv. Vymenujte hlavné druhy rozprávača.
- Vysvetlite, čím sa zaoberá syntax. Charakterizujte vetu a klasifikujte vety podľa zloženia, členitosti i obsahu. Dokumentujte klasifikáciu viet podľa obsahu v ukážke č. 3.
- Charakterizujte opisný slohový postup, vymenujte druhy opisu. Porovnajete opis a charakteristiku. Definujte pojem *karikatúra*. Určte, o aký druh opisu ide v jednotlivých ukážkach špecifických textov 1,2,3.
- Charakterizujte jazykový štýl a vysvetlite, ako postupovať pri pripísaní slohového útvaru. Určte, aký slohový útvar predstavujú ukážky špecifického textu č. 1 /a,b,c/ a aký slohový postup v nich prevažuje.
- Vysvetlite prozodické vlastnosti reči – kvantita, pauza, tempo reči, rytmus, sila hlasu, prízvuk a dôraz, melódia, hlasový register. Na základe prečítania ukážky uvedte príklad na klesavú melódiu.
- Charakterizujte publicistický štýl, jeho žánre a vysvetlite funkcie titulku. Určte slohový postup, jazykový štýl a slohový útvar ukážky – špecifický text č. 1.
- Charakterizujte funkčné jazykové štýly. Zaraďte ukážky k príslušnému jazykovému štýlu.
- Vysvetlite pojem komunikácia a uvedte druhy komunikácie. Definujte pojmy

odosielateľ, správa, prijímateľ, komunikačný kanál a komunikačný šum. Vysvetlite pojmy jazyk a reč.

- Charakterizujte náučný štýl, vymenujte jeho útvary a ich základné vlastnosti. Porovnajte vyjadrovacie prostriedky umeleckého a náučného štýlu – využite ukážku č. 1 a špecifický text.
- Charakterizujte hlavné fázy vývinu slovenského jazyka. Vysvetlite pojem kodifikácia. Preštylizujte zvýraznenú časť špecifického textu č. 1 tak, aby vyhovoval súčasnej pravopisnej norme.
- Vysvetlite pravopis veľkých začiatkových písmen v podstatných menách a zámenách. Dokumentujte svoje tvrdenie na príkladoch v špecifickom texte č. 1.
- Vysvetlite, aké slovné druhy sa rozlišujú v súčasnej slovenčine podľa lexikálneho významu slova, tvaru slova a jeho funkcie vo vete. Určte, akým slovným druhom sú podčiarknuté slová v ukážke č. 1.
- Charakterizujte syntax ako jazykovednú disciplínu, definujte hlavné a vedľajšie vetné členy. Určte vetné členy v podčiarknutej vete ukážky č. 2.
- Vysvetlite vývin písma a pravopisu. Vyhľadajte v ukážke č. 1 diakritické znamienka.
- Vysvetlite, ako rozdeľujeme morfológické kategórie a charakterizujte ich. Určte gramatické kategórie podčiarknutých slov v špecifickom texte č. 1.
- Vysvetlite pojmy nadvetná syntax, text, odsek, kapitola. Využite ukážky.
- Vysvetlite systém slovnej zásoby v slovenskom jazyku, vymenujte typy slovníkov. Vytvorte synonymický rad z podčiarknutých slov v ukážke.
- Charakterizujte slohové postupy a priradte k nim príslušné slohové útvary. Vysvetlite, aký slohový postup sa vyskytuje v jednotlivých ukážkach.
- Charakterizujte administratívny štýl, vymenujte jeho hlavné znaky a komunikačnú sféru, v ktorej sa spomínaný štýl využíva. Uvedte žánre administratívneho štýlu, stručne ich popíšte a určte útvar administratívneho štýlu v špecifickom texte č. 1.
- Uvedte štýlové rozvrstvenie slovnej zásoby slovenského jazyka. Vyhľadajte v ukážkach č. 1 a 2 poetizmy a pomenujte ich.
- Charakterizujte frazeológiu a uvedte druhy frazeologických jednotiek. Nájdite aspoň tri frazeologizmy v špecifickom texte č. 1 a vysvetlite ich význam.
- Uvedte územné a vnútorné členenie slovenského jazyka. Roztriedte vety zo špecifického textu podľa toho, do akej formy národného jazyka patria a vyhľadajte nárečové slová.

- Charakterizujte súvetie a vymenujte druhy súvetí. Určte typ podčiarknutého súvetia, prípadne vedľajšej vety v ukážke č. 3.
- Uved'te rozdiely medzi slovenčinou a češtinou z hľadiska výslovnosti, tvaroslovia a slovnej zásoby. Využite špecifický text č. 1.

ZADANIA Z LITERATÚRY

- Definujte pojem sociálny román. Vysvetlite symbol Jozefa Maka v slovenskej literatúre. Analyzujte postavu Jozefa Maka na základe ukážky.
- Vysvetlite pojem tragédia, tragická postava, uveďte základné znaky tragédie a vyhľadajte ich v ukážke č. 1. Definujte pojem antická tragédia na základe ukážky č. 2.
- Definujte pojem legenda o svätcovi ako náboženský, historický a umelecký žáner. Na základe ukážky popíšte postavu svätca. Stručne charakterizujte a zhodnoťte pôsobenie Konštantína a Metoda na území Veľkej Moravy.
- Definujte vlastným slovom pojem absurdnosť, uveďte príklad absurdnej situácie. Definujte pojem absurdná dráma, určte jej hlavné znaky a nájdite ich v ukážke č. 1.
- Porovnajme tragédiu a komédiu ako literárny žáner. Zhodnoťte tvorbu W. Shakespeara a jej prínos v literatúre.
- Uveďte rozdelenie antickej literatúry, vymenujte a stručne charakterizujte jednotlivé literárne pamiatky tohto obdobia.
- Definujte pojem hlavná literárna postava, vedľajšia postava. Ktorý typ literárnej postavy predstavujú nasledovní literárni hrdinovia - Anna Kareninová, otec Goriot, Paul Bäumer, Jozef Mak, Iľja /na základe ukážok/.
- Charakterizujte myšlienkové a umelecké východiská existencializmu. Ktoré hodnoty zdôrazňovali existencialisti vo svojich dielach. Na základe ukážok č. 1 a č. 2. posúďte spracovanie existencialistického námetu v dielach Múr a Mor.
- Vysvetlite pojem novela, porovnajme poviedku, novelu a román ako literárne žánre. Uveďte hlavnú myšlienku ukážky: B. S. Timrava: Ťapákovci.
- Vysvetlite pojem román. Vymenujte druhy románov a stručne ich popíšte. Zhodnoťte základný konflikt a charakterizujte spoločenskú situáciu románu Dom v stráni od Martina Kukučina /pracujte s ukážkou/.
- Vysvetlite pojem komédia, veselohra, humor a satira. Vysvetlite rozdiel medzi situačnou a charakterovou komikou. Vyhľadajte prvky komickej drámy v ukážke č. 1. Vysvetlite, v čom spočíva komickosť v ukážke č. 2.
- Vymenujte druhy lyriky. Vysvetlite pojem ľúbostná lyrika. Popíšte Sládkovičovo ponímanie lásky v diele Marína.
- Vysvetlite pojem retrospektívny kompozičný postup. Zhodnoťte uplatnenie tohto postupu v dielach: Alfonz Bednár: Kolíska a J. D. Salinger: Kto chytá v žite.

- Charakterizujte diela predstaviteľov slovenskej romantickej literatúry. Vysvetlite, odkiaľ pramení motív vzbury romantických hrdinov.
- Definujte pojem psychologický román. Porovnajzte základný konflikt v románoch Zločin a trest a Na západe nič nového.
- Vymenujte veršové systémy. Definujte pojem časomerný veršový systém. Na základe ukážky č. 1 dokumentujte ideu všeslovanskej vzájomnosti v diele Slávy dcéra.
- Vysvetlite pojem symbol. Charakterizujte symbolizmus ako umeleckú metódu a uveďte najvýznamnejšieho predstaviteľa symbolizmu v slovenskej literatúre. Nájdite v ukážke symboly a vysvetlite ich význam.
- Charakterizujte realizmus ako umelecký smer, porovnajzte znaky tohto obdobia s obdobím romantizmu. Uveďte predstaviteľov anglickej, francúzskej a ruskej realistickej literatúry a charakterizujte ich diela.
- Analyzujte divadelnú tvorbu v medzivojnovom období na Slovensku. Charakterizujte diela a tvorbu J. B. Ivana a I. Stodolu.
- Definujte pojem epos. Popíšte kompozíciu eposu a vysvetlite pojem „In medias res“. Demonštrujte znaky eposu na ukážkach č. 1, 2 a 3.
- Definujte pojem socialistický realizmus, ktorá národná literatúra je kolískou socialistického realizmu. Analyzujte dielo A. Solženicyna, ukážka č. 1.
- Definujte základné znaky romantizmu, priblížte konflikt romantického hrdinu. Uveďte hlavných predstaviteľov francúzskej, nemeckej a ruskej romantickej literatúry. Charakterizujte ich diela a nájdite znaky romantizmu v ukážkach.
- Charakterizujte pojem dráma. Uveďte vnútornú a vonkajšiu kompozíciu drámy. Pomôžte si ukážkou č. 1. Vysvetlite pojmy – dejstvo, výstup, dialóg, monológ, replika, premiéra, repríza a derniéra.
- Vysvetlite pojem poviedka. Pomocou ukážok pomenujte dominantné témy, konflikty a postavy v poviedkach z dedinského prostredia.
- Určte miesto lyrizovanej prózy v kontexte slovenského literárneho vývinu, nájdite v ukážke (podľa vlastného výberu) hlavné znaky prózy literárneho realizmu a charakterizujte tvorbu jednotlivých predstaviteľov tohto umeleckého smeru.
- Objasnite prínos tvorby Miroslava Válka a Milana Rúfusa v súčasnej lyrickej poézii. Uveďte motívy vyskytujúce sa v ich tvorbe.
- Objasnite tematiku slovenskej realistickej literatúry. Zaujmite stanovisko k problematike zemanstva v tvorbe Martina Kukučina a P. O. Hviezdoslava. Poukážte na rozdielnosť ich názoru.

- Definujte pojem lyrika. Uved'te motívy, ktoré sa objavujú v lyrických cykloch P. O. Hviezdoslava. Na základe ukážky č. 1 vyzdvihnite hlavnú myšlienku cyklu Krvavé sonety.
- Definujte pojem epika. Uved'te tri znaky, ktorými sa epika odlišuje od lyriky. Vymenujte niektoré epické žánre. Znaky epiky demonštrujte na jednotlivých ukázkach.
- Definujte pojem literatúra, uved'te základné členenie literatúry a charakterizujte základné umelecké prostriedky – metafora, personifikácia, prirovnanie, epiteton. Vyhľadajte v ich ukážke.